

Voorjaarsdag voor Leader-coördinatoren: LEADER 2.0.

Utrecht, 3 maart 2011 – online te volgen mits voorinschrijving

Deze studienamiddag vertrok vanuit het zonet verschenen rapport van de Europese Rekenkamer over “de toepassing van de LEADER-aanpak op Plattelandsontwikkeling”. In dit rapport laat men zich kritisch uit over het LEADER-programma en de LEADER-werkwijze. De reactie van de Europese Commissie op de opmerkingen van de Europese Rekenkamer zijn ook opgenomen in het rapport.

Voor de Europese Rekenkamer waren de belangrijkste conclusies:

- weinig toegevoegde waarde van de Leader-werking (dominantie overheden, bottom-up proces niet altijd even sterk aanwezig, innovatie en interactie moeilijk aan te tonen)
- gebreken in financieel beheer en organisatie (nood aan duidelijk gedocumenteerde objectieve procedure voor projectselectie, efficiëntie wordt in vraag gesteld, nood aan transparantie en meetbare doelen).

Binnen het regiebureau POP, dat in Nederland de coördinatie van het programma op zich neemt, reageerde een ad-hoc werkgroep begin maart 2011 met een antwoord en formeel advies op dit rapport.

Vier hoofdlijnen uit dit advies van de ad hoc-werkgroep werden door het *Netwerk Platteland* (soms via een boutte stelling) voorgelegd aan de deelnemers van deze studienamiddag. Hierop kon men zowel ter plaatse als vanop afstand reageren volgens een voorafbepaald schema met een eerste reactie via drie trefwoorden, waarbij daarna aanbevelingen voor het advies van de ad hoc-werkgroep werden geformuleerd.

De stellingen en belangrijkste reacties worden hieronder vermeld. Het is nog wachten op het officiële verslag van deze studiedag. Deze wordt zo spoedig mogelijk toegevoegd.

1. Mbt de toegevoegde waarde van de Lederaanpak:

De werkgroep is van mening dat er geen actie nodig is om de specifieke Leader-kenmerken (nog meer) in de Lokale Ontwikkelingsstrategieën op te nemen. Wel moet de samenstelling van de Plaatselijke Groepen getoetst worden aan de 50 %-regel, waarbij tenminste de helft van de PG-leden uit niet-overheden bestaat.

- Stelling Netwerk Platteland: “PG’s moeten zoeken naar nieuwe vormen van samenwerking en samenstelling, met meer oog voor reële problemen in gebied en instaan voor vernieuwende oplossingen.”

- Trefwoorden deelnemers:

- Enkele aantekeningen ter voorbereiding van aanbevelingen voor ad hoc-werkgroep:

- * toegevoegde waarde in huidige structuur niet meer goed zichtbaar. Volgende periode: meer onderscheiden of toch een apart programma?
- * PG zo samenstellen dat bottom-up-principe gewaarborgd is.
- * Keiharde eis van cofinanciering loslaten.
- * Op moment dat er een ontwikkelingsplan wordt vastgelegd moet het nationale / regionale / provinciale geld meteen naar PG.
- * Kleine projectjes zijn voor PG misschien klein, maar lokaal voor begunstigde heel belangrijk.

2. Mbt de transparantie van selectie en besluitvorming:

De werkgroep raadt aan om het kader aan te passen aan de verstrenging van de regelgeving hierrond (maatregelafiche, leidraad, ...).

- Trefwoorden deelnemers:

- Enkele aantekeningen ter voorbereiding van aanbevelingen voor ad hoc-werkgroep:

- * Niet meer procedures! Zorg ervoor dat alle groepen over kwaliteiten beschikken om goede projecten in te dienen. Administratieve lasten en regelgeving verstikken een deel van de LEADER gedachte.
- * Geen veranderingen (verzwaring) en nieuwe regelgeving tijdens de programmaperiode.
- * Wees er bewust van dat richtlijnen, reglementen enkel nodig zijn in conflictsituaties.
- * Huishoudelijk reglement is goed idee, of 'code of conduct' voor PG-leden
- * Wees transparant in de besluitvorming voor de buitenwacht, of alleen de begunstigde. Het liefst allebei!
- * Pas op met te starre regels en een landelijk eenduidige manier is niet nodig, maar wel dat elke

groep aan bepaalde voorwaarden moet voldoen. Let op onnodig opvoeren van regeldruk.

* Globale vertaling van richtlijnen van de EC, initiatief vanuit werkgroep en overleg met betaalorgaan en TPO. Dit zal worden opgenomen in de brief naar de provincies. De aanwezigen kunnen zich vinden in het advies.

3. Mbt de doelmatigheid en doeltreffendheid van LEADER:

De werkgroep adviseert om het formele subsidieproces te vereenvoudigen en de verplichte nationale overheidscofinanciering te schrappen.

- Trefwoorden deelnemers:

- Enkele aantekeningen ter voorbereiding van aanbevelingen voor ad hoc-werkgroep:

* PG niet zien als extra laag, maar als extra (gratis) ondersteuning voor projectuitvoering en tevens een check of aan de voorwaarden wordt voldaan.

* Rechtspersoon is ook handig vanuit provincie als opdrachtgever.

* Meer verantwoordelijkheid bij de PG, maar wel voorwaarden aan samenstelling om verantwoordelijkheid te kunnen dragen.

* Moeten de voorwaarden voor de samenstelling scherper in de regelgeving worden vastgelegd?

Nee, is kwestie van organiseren ; Nee, te veel beheer/verantwoordelijkheid naar PG leidt af van goede en innovatieve projectontwikkeling ; Nee, gewoon nood aan heldere afspraken en communicatie tussen PG/provincie/ regio en aanvrager.

* Betrokkenheid op projectniveau is (inhoudelijk) groot genoeg, betrokkenheid tov Lokale Ontwikkelingsstrategie te weinig.

* zoeken naar nieuwe manieren om verantwoordelijkheid te organiseren: organisatie was anders in Leader+ waardoor de PG zelfwerkzamer was. Nagaan in hoeverre dit toegevoegde waarde had.

Nieuwe manier om verantwoordelijkheid te organiseren is om op projectniveau (bij toetsing) aan te geven dit project bijdraagt aan die doelrealisatie van de LOS. Dit kan later geëvalueerd worden.

* Doelmatigheid en doeltreffendheid is soms in tegenstelling tot de oorspronkelijke doelstelling van LEADER als methode.

* Discussie over hoe ver moet je gaan met verantwoordelijkheid geven aan PG. Straks is een PG te veel met beheer bezig en minder met selectie. Een autonome PG kan wel effectiever betere projecten maken. Over het algemeen is er weinig draagvlak voor een eigen rechtspersoonlijkheid.

Een fonds om de cofinanciering te regelen is wel een aanbeveling. PG betrekken bij controle is wel belangrijk. Het voorbeeld van een PG lid mee laten gaan met de controle door DLG is hier een goed voorbeeld van.

4. Mbt het (financieel) beheer en verantwoording van doelbereiking:

De werkgroep adviseert een check van de toetsingskaders inzake realisatie en doelen van de LEADER-werking en stelt voor dat de Plaatselijke Groepen een rol in de monitoring van de uitvoeringsresultaten opnemen. Hiernaast stelt de werkgroep voor dat “best practices” inzake monitoring worden verzameld en verspreid door het Netwerk Platteland.

- Trefwoorden deelnemers:

- Enkele aantekeningen ter voorbereiding van aanbevelingen voor ad hoc-werkgroep:

- * Betrek PG beter bij de uitvoering en effecten van LEADER: geef hen een rol in het begeleiden van voortgangsrapportages, maar de PG moet hier wel beter voor uitgerust worden.
- * LOS heeft geen meetbare doelen; geef PG verantwoording over de streefdoelen/eindrapportages. Houd er rekening mee dat bottom-up-werken zich moeilijk verhoudt tot concrete doelen en prestaties. Deze doelen kunnen wel SMARTER!
- * Stel als PG jaarverslag op met verantwoording van bereikte doelen. Doelstellingen LOS moeten wel SMART gemaakt worden, op basis van SWOT-analyse van het gebied. Heb hierbij oog voor kwalitatieve ipv kwantitatieve beschouwing.
- * Geef PG ook substantieel budget (incl. cofinanciering) om LOS te realiseren, dan is er materiaal om te monitoren.
- * Richtlijnen (eisen) van verantwoording moeten helder en eenduidig zijn.
- * Stel contactpersoon binnen de PG aan die de voortgang van projecten monitort.
- * Netwerk Platteland vragen om inzicht te geven in de zelfevaluaties m.b.t. tot monitoring
- * In samenspel met PG/Netwerk Platteland zoeken naar slimme constructies om monitoring te verbeteren, makkelijk toe te spitsen op het gebruik binnen afzonderlijke PG's.
- * Monitoring begint bij heldere selectieprocedure: verken gehanteerde procedures in de verschillende PG's en zoek naar de beste vormen.

Na het verzamelen van de reacties werd nog even doorgewerkt rond de toekomst van Leader. Hierbij werd een Mindmap uitgetekend. Zodra deze ter beschikking wordt gesteld, wordt deze bij dit verslag bijgevoegd.